

48955 - Umre için Mekke\’den ihrama giren kadına ne gerekir?

Soru

Ben, Mekke sakinlerindim. Umre yapmak istediğimde erkek kardeşimin ısrar etmesi ve mikat yerine gitmeme gerek olmadığını söylemesi nedeniyle mikat yerine gitmeden ihrama girdim. Fakat ben, mikat yerine gitmenin gerekli olduğunu biliyordum.

Bu konuda hüküm nedir?

Eğer bana cezâ kurbanı gerekiyorsa, bu kurbanı Suudi Arabistan dışında bir yere göndermek istersem, bu câiz olur mu?

Detaylı cevap

Hamd, yalnızca Allah’adır.

Birincisi:

Mekke’de olan ve umre yapmak isteyen kimsenin, umre için ihrama girmek üzere “Hill” denilen (harem sınırları dışında) bir yere çıkması gerekir.Umre için Mekke’den ihrama girmesi câiz değildir.Eğer böyle yapmazsa, âlimlerin çoğunluğuna göre, koyun veya keçi olmak üzere Mekke’de bir kurban kesmesi ve etini harem sınırları içindeki yoksullara dağıtması gerekir.

Nitekim Peygamber

-sallallahu aleyhi ve sellem-’in hanımı

Âişe’den -Allah

ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna

göre o şöyle demiştir:

حَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَأَهْلَلْنَا بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيَهْلِ بِالْحَجِّ مَعَ الْعُمْرَةِ، ثُمَّ لَا يَجِلُّ حَتَّى يَجِلَّ مِنْهُمَا جَمِيعًا، فَقَدِمْتُ مَكَّةَ وَأَنَا حَائِضٌ، وَلَمْ أَطُفِ بِالْبَيْتِ، وَلَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: انْقُضِي رَأْسَكَ وَامْتَشِطِي وَأَهْلِي بِالْحَجِّ، وَدَعِي الْعُمْرَةَ، فَفَعَلْتُ. فَلَمَّا قَضَيْنَا الْحَجَّ أَرْسَلَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ إِلَى التَّنْعِيمِ فَأَعْتَمَرْتُ، فَقَالَ: هَذِهِ مَكَانَ عُمْرَتِكَ. قَالَتْ: فَطَافَ الَّذِينَ كَانُوا أَهْلًا بِالْعُمْرَةِ بِالْبَيْتِ، وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، ثُمَّ حَلُّوا، ثُمَّ طَافُوا طَوَافًا آخَرَ بَعْدَ أَنْ رَجَعُوا مِنِّي، وَأَمَّا الَّذِينَ جَمَعُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، فَإِنَّمَا طَافُوا طَوَافًا وَاحِدًا.

[رواه البخاري ومسلم]

“Vedâ haccında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile çıktık. Umre için telbiye getirerek ihrama girdik.

Sonra Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

-Her kim, beraberinde kurbanı (hedy/hac kurbanı) varsa, umre ile birlikte hac için telbiye getirip (Kıran haccı için) ihrama girsin. Umre ve haccı bitirinceye kadar ihramdan çıkmasın!

Ben ise Mekke'ye geldiğimde âdetli idim. Ne

Beytullah'ı tavaf ettim, ne de Safâ ve Merve arasında sa'y ettim. Bu durumu Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e şikâyet edince bana şöyle buyurdu:

-Saçının örgülerini çözüp boy abdest al ve saçlarını tara.Ardından hac için telbiye getirip ihrama gir ve umreyi bırak.

Bunun üzerine ben de öyle yaptım.Bitirince Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, (umre için ihrama girmek üzere erkek kardeşim) Abdurrahman b. Ebî

Bekir ile birlikte beni Ten'im'e gönderdi. Ardından umremi yaptım.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (beni Ten'im'e gönderirken) şöyle buyurdu:

- Burası senin umre için ihrama gireceğin yerdir.

Âişe -Allah ondan râzı olsun- dedi ki:

-Umre için telbiye getirip ihrama girenler, Beytullah'ı tavaf edip, Safâ ve Merve arasında sa'y ettikten sonra ihramlarından çıktılar.Onlar Minâdan döndükten sonra bir tavaf daha (îfâda tavafı/farz tavafı/haccın tavafını/ziyâret tavafını) yaptılar.Hac ve umreyi birleştirenler (hac ve umreyi bir ihramda yapanlar) ise, sadece bir tavaf yaptılar." (Buhârî; hadis no: 1556. Müslim; hadis no: 1211)

Yine Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

يَا رَسُولَ اللَّهِ! اِعْتَمَرْتُمْ
وَلَمْ اُعْتَمِرْ، فَقَالَ يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ! اذْهَبْ بِأُحْتِكَ
فَأَعْمِرْهَا مِنَ التَّنْعِيمِ، فَأَخْبَبَهَا عَلَى نَاقَةٍ فَأَعْتَمَرْتُ. [رواه البخاري ومسلم]

"Ben:

- Ey Allah'ın elçisi! Siz umre yaptınız,
ama ben umre yapamadım, dedim.

Rasûlullah

-sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Ey

Abdurrahman! Kızkardeşini götür ve umre için onu Ten'im'den
ihrama girdir.

Bunun

üzerine Abdurrahman onu devesinin terkisine bindirdi, ardından

Âişe umre yaptı." (Buhârî; hadis no:

1215. Müslim; hadis no: 1211).

Başka

bir rivâyette ise Peygamber

-sallallahu aleyhi ve sellem- Abdurrahman'a şöyle buyurmuştur:

أُخْرِجْ بِأُخْتِكَ مِنْ
الْحَرَمِ فَلْتَهَلِّ بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ افْرَعَا، ثُمَّ انْتَبِيا هَاهُنَا؛
فَإِنِّي أَنْظِرُكُمَا حَتَّى تَأْتِيَانِي، قَالَتْ: فَخَرَجْنَا حَتَّى إِذَا
فَرَعْتُ، وَفَرَعْتُ مِنَ الطَّوَافِ، ثُمَّ جِئْتُهُ بِسَحَرٍ، فَقَالَ: هَلْ
فَرَعْتُمُ؟ فَقُلْتُ: نَعَمْ، فَأَذَنَ بِالرَّحِيلِ فِي أَصْحَابِهِ، فَارْتَحَلَ
(. النَّاسُ فَمَرَّ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْمَدِينَةِ صَيْرَ

[رواه البخاري ومسلم]

"Kızkardeşinle (harem sınırlarından) çık ki umre

için telbiye getirip ihrama girsin. Umreyi bitirdikten sonra da bana gelin. Çünkü
ben, siz gelinceye kadar, sizi burada bekleyeceğim.

Âişe -Allah ondan râzı olsun- dedi ki:

- Bunun üzerine

(harem sınırlarının

dışına) çıktık. Ben, tavafı bitirdikten sonra

seher vaktinde Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanına gelince bize:

- Umreyi bitirdiniz mi? diye sordu.

Bunun üzerine ben de:

-

Evet, dedim.

Ardından ashâbına yola çıkmaları için

izin verdi. İnsanlar da yola çıktılar. Zararsız bir

şekilde Medine'ye doğru yola koyuldular." (Buhârî ve Müslim)

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Kızkardeşinle (harem sınırlarından) çık ki umre

için telbiye getirip ihrama girsin." emrinde, âlimlerin dediklerigibi: Mekke'de ikâmet eden

ve umre yapmak

isteyenin mikat yeri, en yakın olan 'Hill' (harem sınırları

dışında bulunan yer)dir' sözüne bir delildir. Bu kimsenin,

harem sınırları içinden ihrama girmesi câiz değildir."

Âlimler şöyle demişlerdir:

"(Mekke'de ikâmet eden ve umre yapmak isteyen kimsenin)

'Hill'e çıkması; umresinde 'Hill' ve 'Harem'i biraraya getirmesi için

gerekli olmuştur. Nitekim hac yapan kimse, haccında 'Hill' ve

'Harem'i biraraya getirir. Örneğin Arafat'ta vakfeye durması, ki

orası 'Hill'dir-, sonra tavaf için Mekke'ye girmesi gibi... Bu detay, Şâfiî mezhebinin görüşüdür.

Aynı şekilde âlimlerin büyük çoğunluğu da şöyle demişlerdir:

(Mekke'de ikâmet eden ve umre yapmak isteyen) umre için en yakın 'Hill'e çıkması gerekir. Eğer 'Hill'e çıkmadan harem sınırları içinden ihrama girerse, kurban (cezâ kurbanı) gerekir.

Atâ -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

“(Eğer 'Hill'e çıkmadan harem sınırları içinden ihrama girerse) kendisine bir şey gerekmez.”

İmam Mâlik -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

“'Hill'e çıkmadan umre yaparsa, umresi geçerli olmaz.”

Kadı İyad -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

“Mâlik şöyle demiştir: Bu kimsenin, özellikle Ten'im'den ihrama girmesi gerekir.”

Atâ, Mâlik ve Kadı İyad şöyle demişlerdir: “Ten'im, Mekke'den umre yapanların mikat yeridir.”

Fakat bu görüş, şâz ve merduttur
(reddolunmuştur).Âlimlerin çoğunluğunun üzerinde
olduğu görüş; ‘Hill’ (haremsınırları)
dışında bulunan her yön/cihet, aynı hükümdedir. Sadece
Ten'im'e has değildir. Yine de en iyisini Allah bilir.”

Mekke'de olup da hac yapmak isteyen kimseye gelince, bu
kimse Mekke'de bulunduğu yerden ihrama girer, ‘Hill’ bölgesine
çıkması gerekmez.

Bunun delili şudur:

Abdullah b. Abbas'ın -Allah ondan ve babasından
râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste o şöyle demiştir:

وَقَّتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلِأَهْلِ الشَّامِ
الْجُحْفَةَ وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ
يَلْمَلَمَ هُنَّ لَهُنَّ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهِنَّ مِمَّنْ
أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَمَنْ كَانَ دُونَ ذَلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَنْشَأَ
(.حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ يَهْلُونَ مِنْ مَكَّةَ

[رواه البخاري ومسلم]

“Hiç şüphe yok ki Peygamber -sallallahu aleyhi ve
sellem- Medine halkı için
Zul-Huleyfe'yi, Şam halkı için el-Cuhfe'yi, Necd halkı için
Karnu'l-Menâzil'i, Yemen halkı için ise Yelemlem'i mikat yeri tayin etti
ve (şöyle buyurdu):

-Mikatlar, hac ve umre yapmak isteyen
(adı geçen) beldelerin halkları ile o
beldelerin halklarından olmayıp o mikatlar üzerinden gelenler
içindir. Bu mikatların sınırları içerisinde ikâmet eden

ise, âilesinin bulunduğu yerden ihrama girer.Hatta Mekke halkı, Mekke'den telbiye getirerek ihrama girerler.” (Buhârî; hadis no: 1524. Müslim; hadis no: 1181).

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

“...Hatta Mekke halkı, Mekke'den telbiye getirerek ihrama girerler.”

Yani Mekke halkı, oradan ihrama girmek için mikat yerine gitmelerine gerek yoktur. Aksine Mekke'den ihrama girerler. Bu durum (Mekke'den ihrama girme); hac yapan kimse içindir. Umre yapan kimseye gelince, onun en yakın 'Hill' bölgesine çıkması gerekir.

el-Muhib et-Taberî şöyle demiştir:

“(Âlimlerden) Mekke'yi, umre için mikat yeri addeden/sayan hiç kimse bilmiyorum.”

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- de “Hac ve Umre Menâsiki” adlı kitabında mikat yerlerini zikrettikten sonra şöyle demiştir:

“Her kimin yeri, bu mikat yerlerinden Mekke'ye daha yakın ise, onun mikat yeri; bulunduğu (ikâmet ettiği) yerdir ve oradan ihrama girer. Hatta Mekke halkı, -umre hariç- Mekke'den ihrama girerler.Umre için ise, en yakın olan 'Hill'den ihrama girerler.” (“Hac ve Umre Menâsiki”, s: 27)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn
-Allah ona rahmet etsin- daha sonra Âişe'nin
yukarıda kardeşiyle birlikte geçen hadisini delil
göstermiştir.

İkincisi:

(‘Hill’ bölgesine çıkmayıp Mekke’den
ihrama girerek umre yaptığından dolayı) Mekke’de bir kurban
kesmesi ve etini de Mekke’nin yoksullarına dağıtması
gerekir. Mekke dışında dağıtması câiz
değildir.Çünkü Allah Teâlâ ihramda iken av avlamanın
cezâsı olarak şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ
مِنْكُمْ مُتَعَمَّداً فَجَزَاءٌ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ
ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدِيًّا بِالِغَى الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةً طَعَامٍ
مَسَاكِينَ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَاماً لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللَّهُ عَمَّا
سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ

[سورة المائدة الآية: 95]

“Ey îmân edenler! Siz

ihramlı iken av öldürmeyin. İçinizden her kim onu bilerek
öldürürse, öldürdüğü o hayvanın benzeri bir ceza
vardır ki, Kâbe’ye ulaşmış bir kurbanlık olmak üzere,
buna içinizden âdil iki kişi hükmedecektir. Yahut düşkünlere yemek
yedirmek şeklinde keffaret veya onun dengi oruç tutmaktır. Ta ki
yaptığının vebalini tatmış olsun. Allah,
geçmiştekileri affetmiştir. Kim de sonradan böyle yaparsa; Allah,
ondan intikamını alır. Allah, Aziz’dir, İntikam
sahibidir.” (Mâide Sûresi: 95)

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

[سورة الحج]

[الآية: 33]

“O kurbanlıklarda belirli bir süreye (kurban olarak kesilinceye) kadar(yünü ve sütünden istifâde etmenizden, sırtını da binek olarak kullanmanızdan dolayı) sizin için nice faydalar vardır.Sonra kurbanlıkların varacakları yer, Beyt-i Atîk ile son bulur (son olarak Harem’de kurban olarak kesilirler).”
(Hac Sûresi: 33)

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî

Komitesi’ne; Ten’ime çıkmadan Mekke’de Kudey diye bilinen bir yerde umre için ihrama giren birtakım kimseler hakkındaki hüküm sorulmuş, bunun üzerine komite şöyle cevap vermiştir:

“Bu kimseler, Kudey diye bilinen yerden ihrama girmekle hata etmişlerdir. Çünkü Kudey, ‘Hill’ (harem sınırları dışında bir yer) değildir.Aksine Kudey, harem sınırları içindedir. Kudey, Ten’im veya Ci’râne hükmünde de değildir. Çünkü Ten’im ve Ci’râne’nin her ikisi de, ‘Hill’ bölgesindedir. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Ci’râne’den ihrama girerek umre yapmıştır. Ten’im’den ise umre yapmamıştır. Fakat Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Abdurrahman b. Ebî Bekir’e kızkardeşi Âişe ile birlikte gidip umre için Ten’im’den ihrama girmesini emretmiştir. Çünkü Ten’im, harem sınırlarına en yakın ‘Hill’ bölgesidir. Şayet umre için harem sınırları içinden ihrama girmek câiz

olsaydı, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Âişe'ye bulunduğu yer olan 'el-Abtah'tan ihrama girmesine izin verir ve kendisi ile kardeşine umre için Ten'im'e gitmelerini emretmezdi. Aksine onlar Medine'ye doğru yola çıkmak üzere oldukları için böyle bir meşakkate gerek duymaksızın ona bulunduğu yerden ihrama girmesini emrederdi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki şey arasında tercih yapmak durumunda kaldığı zaman,-günah olmadığı sürece- bu iki şeyden en kolay olanını tercih ederdi. Kudey'in Ten'im ve Ci'râne ile kıyaslanması doğru değildir. Çünkü mikat yerlerinden ihrama girmek, ibâdet kastiyla yapılır, onu da ancak Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- tayin etmiştir. Bu kimselerin umreleri sahihtir. Fakat umre için harem sınırları içinden ihrama girdikleri için her birine bir kurban gerekir.”

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn
-Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle
 demiştir:

“Hac veya umre yapmak isteyen kimsenin mikat yerine uğradığı zaman oradan telbiye getirip ihrama girmesi ve mikat yerini ihramsız geçmemesi gerekir.Eğer mikat yerini ihramsız geçerse, oradan ihrama girmek için tekrar mikat yerine dönmesi gerekir. Mikat yerine döner de oradan ihrama girerse, kendisine bir şey gerekmez. Yok eğer bulunduğu yerden ihrama girer de mikat yerine dönmezse, ilim ehline göre kendisine bir kurban gerekir. Bu kurbanı da Mekke'de kesmesi ve oradaki yoksullara dağıtması gerekir.” (İslâm'ın Rükünleriyle İlgili Fetvâlar; s: 515).